

ÇİFTLİK HAYVANLARINDA LİF ÜRETİMİ

14. Hafta

Prof. Dr. Gürsel DELLAL

TÜRKİYE'DE HAYVANSAL LİF ÜRETİMİNİN GELECEĞİ (devam)

Tiftik

-Dünyada tiftik lifinin üretildiği tek keçi ırkı Ankara keçisi olup bu ırkın gen kaynağı Türkiye'dir. Türkiye'de tekstil ve diğer ilgili sektörlerin tiftik lifi talepleri ile ilgili veriler yetersizdir. Fakat talebin çok yüksek olduğu da söylenemez. Daha önce de bildirildiği gibi bu durum; tiftikten üretilen ürünlerin, diğer liflerden elde edilen ürünlere göre modadaki değişimlerden çok daha olumsuz etkilenmesi sonucunda tüketici taleplerinin yıllar itibari ile çok daha fazla düşmesinden kaynaklanmıştır. Bununla birlikte 2008 yılı verilerine göre Türkiye'de 194 ton tiftik üretilmiş ve bu üretimin tamamı içeride kullanılmıştır. Ayrıca bazı dönemlerde tiftik dış alımı da yapılmaktadır. Örneğin 2007 yılında 58.691 ABD doları tutarında tiftik dış alımı gerçekleşmiştir. Bu nedenle :

- 1) İlk aşamada var olan tiftik talebi ihtiyacının en azından iç üretimden karşılanması için mevcut Ankara keçilerinden elde edilen tiftiklerin miktar ve kalite özelliklerini tekstil sanayinin istediği şekilde iyileştirmeye yönelik olarak genetik ve çevresel ıslah çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- 2) Yine tiftik üretimi miktarını belirleyen faktörlerin esas olarak tüketici tercihleri ve buna bağlı olan lif işleme sektörü talepleri olduğu dikkate alındığında tüketicilerin tiftiğe olan ilgilerini tekrardan bu life çekmeye yönelik çalışmalara başlanması son derece önemlidir. Bu çalışmalarda öncelikle tüketici eğilimleri üzerinde etkili olan renk, desen, stil ve yeni kullanım alanları yaratma gibi konulara ağırlık verilmelidir
- 3) Tiftik lifi üretiminin karlı hale getirilmesi, Ankara keçisi sayısının korunması ve artırılması üzerine olumlu etki yaratacağı gibi, bu aşamada yetiştiricilerinin Ankara keçilerinden et ve süt üretimi yönünde daha etkin olarak yararlanmaya yönlendirilmeleri de Ankara Keçisi sayısını ve mevcut tiftik üretiminin korunması ve hatta artırabilmesi yönünde olumlu etki gösterebileceği söylenebilir

Keşmir ve üst kaba kıl

- Türkiye, keşmir ve keçi üst kaba kılı üretimini etkin bir şekilde geliştirmek için sayılarının hızlı bir şekilde azalmalarına rağmen uygun bir Kıl keçisi popülasyonuna sahiptir.
- Kıl keçilerinden elde edilen keşmirlerin saptanabilen kalite özellikleri bakımından dünya standartlarında kabul edilebilir düzeylerde olmalarına karşın, üretim miktarları çok düşük düzeydedir ve bu miktarlar ile ekonomik bir keşmir üretiminin yapılabileceği söylenemez. Bu nedenle Türkiye'de keşmir üretimini geliştirmeye başlamak amacıyla esas olarak Akdeniz, Güney Anadolu ve Ege Bölgesi'nde özellikle de yüksek ve dağlık alanlarda, belirli planlar dahilinde, şu üç sistemin geliştirilmesi önerilebilir;

- 1) Saf keşmir keçisi ırklarının yetiştirilmesine ve/veya Kıl keçilerinin bunlar ile melezlenmelerine yönelik sistem,
- 2) Kıl keçilerinin esas olarak et verimlerini yükseltmeyi ve bu nedenle keşmiri ikinci ürün olarak değerlendirmeyi hedefleyen sistem. Bu sistem Kıl keçilerinin esas olarak etçi keçi ırkları ile melezlenmelerini gerektirmekte olup, bunun için en uygun baba hattı keçi ırkı ise Boer Keçisi'dir. Dünya'da Boer keçisinden bu amaçla çok önemli düzeyde yararlanılmaktadır,
- 3) Özellikle dağlık ve ormanlık alanlarda bulunan aile yeter gelir seviyeleri çok düşük olan tarım işletmelerinde mevcut Kıl keçilerinin ürettikleri keşmirleri, düşük miktarlarda da olsa, taramayı ve bunları el sanatlarına işleyerek katma değerlerini yükseltmeyi amaçlayan sistem.

Önerilen bu üç sistemin uygulanma önceliği bölgedeki keçi yetiştiriciliği ile ilgili yapısal, teknik, coğrafik özellikler ve sosyo–ekonomik yapı gibi faktörlere bağlı olarak değişebilir. Bu üç sistemde ayrıca keçi üst kaba kılı üretiminden de daha etkin bir şekilde yararlanılabilir. Daha da önemlisi önerilen bu üç sistem de Türkiye’de Kıl keçisi yetiştiriciliği orman ilişkileri sorununun çözümüne katkıda bulunabilecek yaklaşımlardır.

İpek

- Türkiye’de 1991–2000 yılları arasında açılan ipek böceği kutusu sayısı ve yaş koza üretiminde çok ciddi düşüşler yaşanmasına karşın, 2000 yılından sonra, düşük düzeylerde de olsa ipekböceği yetiştiriciliği tekrardan gelişim göstermeye başlamıştır. Günümüzde gerek ham ipek üretimi gerekse ipek işleme sektörünün istihdam yaratarak ülke ekonomisine önemli sayılabilecek düzeyde katkıda bulunduğu söylenebilir. Buna karşın, ipekböceği yetiştiriciliğinin daha da geliştirilmesi, genel ve kırsal ekonomiye olan katkısını artırmak ile birlikte başta ipek halıcılığı olmak üzere ipek lifine bağlı geleneksel kültürün korunmasına da çok yardımcı olacaktır. Bu yönde yapılması gerekenler ise şu şekilde sırlanabilir;

- 1) Türkiye'de ham ipek üretimi yıllık yaklaşık 20–25 ton iken ipekli sektörün yıllık ham ipek ihtiyacı yaklaşık 250 ton'dur ve bu miktarın yaklaşık olarak % 90'ı ithal edilmektedir. Bu nedenle bu ihtiyacın içerden karşılanması için özellikle aile yeter gelir seviyeleri çok düşük olan tarım işletmeleri ve/veya diğer aileler ipek böceği yetiştiriciliğine özendirilmelidirler.
- 2) Bu aileler ile birlikte başka ailelerin de başta halı olmak üzere ipeğe bağlı diğer el sanatları ürünlerinin üretilmesi konularında da geliştirilmeleri ve ürettikleri ürünlerini etkin bir şekilde pazarlayabilmelerinin sağlanması, ham ipek üretiminin ekonomik değerini çok daha artıracığından bu ailelerin toplam gelirlerine çok daha önemli düzeyde katkı sağlayacaktır,

- 3) İpekböceği yetiştiriciliğinin halihazırda yapıldığı ve/veya geliştirilmesinin planlandığı bölgelerde dut ağacı yetiştiriciliği de geliştirilmeli ve mevcut ağaçlar kimyasal ilaçlama, bilinçsiz gübreleme ve ağaç kesimleri gibi çevreyi olumsuz etkileyen faktörlerden korunmalıdır,
- 4) Yaş koza üretimine halen devlet tarafından sağlanan destek devam ettirilmelidir,
- 5) Kutu başına verimliliğin artırılması için ipekböceği yetiştiriciliğinin yapısal ve teknik özellikleri iyileştirilmeli ve var olan sorunları çözülmelidir.

Ankara tavşanı yünü

- Türkiye'de gerek Ankara tavşanı yünü üretimi gerekse sektörün bu lif olan talep durumuyla ilgili veriler çok yetersizdir. Bununla birlikte Ankara tavşanı yünü üretiminin çok düşük düzeyde olduğu ve bu durumun dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bu lifin esas olarak Çin'den çok düşük fiyatlar ile ithal edilebilmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu nedenle bu aşamada bu lifin esas olarak sektörel analizin gerçekleştirilmesinden sonra üretimi ile ilgili planlamaların yapılmasının yararlı olacağı görüşündeyiz. Bununla birlikte, dünyada entansif üretimin dışında küçük aile işletmeleri düzeyinde de yapılan ve geçmiş yıllarda Türkiye'de de uygulanmaya çalışılan et tavşancılığının tekrardan geliştirilmeye başlanması, bu tavşanlardan lif ve post üretimi yönünde de yararlanılmayı mümkün hale getirebileceği gibi, ikinci önemli verimi et olan Ankara tavşanı yetiştiriciliğinin gelişmesine de olumlu etkide bulunabilir.